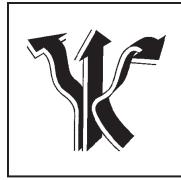

Міжрегіональна Академія управління персоналом
Українсько-Азербайджанський інститут соціальних наук
і самоврядування Г. А. Алієва
Міжнародна Кадрова Академія
ГО “Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління”
Всеукраїнська Академія наук публічного управління

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 4

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Українське суспільство: контури інновацій”
м. Київ, МАУП, 30 березня 2017 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 2 від 22.02.17)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, доц.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.;
В. І. Цибух, канд. філос. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 4: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Українське суспільство:
контури інновацій”, 30 березня 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова)
[та ін.]. — 2017. — 348 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Романенко Євген Олександрович, Чаплай Ірина Віталіївна Філософія життя та її широке звернення до проблем існування людини	57
Романова Лідія Василівна Напрями розвитку маркетингового менеджменту на машинобудівних підприємствах	60
Рубанець Олександра Михайлівна Інформаційне суспільство в Україні: інновації та тенденції розвитку	63
Сафонова Віра Євгенівна Інноваційна праця в господарській діяльності підприємств	65
Белова Олена Іларіонівна, Кайдашев Роман Петрович Місцеві вибори: аналіз практики розгляду спорів адміністративними судами	68
Єрескова Тетяна Володимирівна, Мазурик Олег Володимирович Концептуалізація безробіття як соціального явища в умовах соціальних невизначеностей	72
Головач Наталія Василівна, Дороховський Олександр Миколайович Напрями удосконалення кадрової політики медичних закладів	75
Авсієвич Алла Валеріївна Арбітражна угода як основа компетенції міжнародного комерційного арбітражу	78
Баранівський Віталій Васильович, Горбов Владислав Володимирович, Білоног Юлія Сергіївна Соціальна відповідальність освіти: соціологічний аналіз стану та перспективи забезпечення	81
Бельська Тетяна Валентинівна Ціннісна свідомість як провідна форма світогляду громадян	84
Бисенбаєв Файзулла Куанбаєвич Ідея громадянського общества в контексте інноваційної проблематики	87
Бігдаш Володимир Дмитрович Чинники формування стратегії інновації у страхуванні	91
Біленко Лілія Миколаївна Соціальне сирітство як сучасна проблема суспільства	93
Бондар Юрій Володимирович Інформаційна безпека в контексті інноваційних трансформацій: доктринальне бачення	96
Бондаренко Наталія Олександрівна Дефініції визначення соціального проектування	101
Бортник Валентин Анатолійович, Зозуля Марта Віталіївна Адміністративно-правові проблеми управління в економічній сфері	104
Братусь Ганна Анатоліївна Методичний підхід до оцінки ефективності кредитної політики комерційного банку	107

СОЦІАЛЬНЕ СИРІТСТВО ЯК СУЧАСНА ПРОБЛЕМА СУСПІЛЬСТВА

Соціальне сирітство — відносно новий феномен у житті українського соціуму. Поява цього явища засвідчує про кризу інституту сім'ї, нездатність її протистояти соціально-економічним і політичним перетворенням. Соціальні сироти — це особлива соціально-демографічна група дітей, які мають родину, але залишились без піклування батьків за соціально-економічними, психолого-педагогічними та іншими причинами.

Різні аспекти соціального сирітства як суспільної проблеми охарактеризовано у працях науковців І. Братусь, В. Оржеховської, І. Дубровіна, І. Зверєвої, Н. Комарова, Л. Кривачук, Г. Лактіонової, В. Смирнова, П. Селяніна, О. Терновець, І. Шатилова, О. Яременка [1–3].

Перше системне дослідження соціального сирітства в Україні було здійснене в 1998 р. у рамках проекту ЮНІСЕФ “Трансформація державної системи інститутів піклування про дитину в Україні”. Авторський колектив у складі Л. Волинець, Н. Комарової, О. Антонової-Турченко, І. Іванової, І. Пеші в своїй роботі “Соціальне сирітство в Україні: експертна оцінка та аналіз існуючої в Україні системи утримання та виховання дітей, позбавлених батьківського піклування” дає таке визначення поняття “соціальні сироти”: “це особлива соціально-демографічна група дітей, які внаслідок соціальних, економічних та морально-психологічних причин лишились сиротами при живих батьках” [4, с. 25].

В юриспруденції проблема сирітства розглядається в контексті причин виникнення цього явища та його профілактики [3, с. 54].

В теперішній час у нашій країні до “соціальних сиріт” відносять такі групи неповнолітніх:

- безпритульні діти, діти які не мають постійного місця проживання у зв'язку із втратою батьків, асоціальними формами поведінки дорослих в сім'ї;
- діти яких вигнали з дому батьки;
- бездоглядні діти — діти які мають певне місце проживання, але вимушені перебувати на вулиці в результаті матеріальної неспроможності опікунів (родичів, бабусь, дідусів), психічних розладів батьків, байдужого ставлення останніх до виховання дітей;
- діти-втікачі із виховних установ — діти які зазнали психологічного, фізичного та сексуального насильства в закладах інтернатного типу та притулках;
- діти-втікачі із зовні благополучних сімей — діти з високим рівнем конфліктності, патохарактерологічними особливостями, відхиленням у психічному та особистісному розвитку;
- діти які за своїми психологічними ознаками схильні до постійного перебування на вулиці — діти позбавлені систематичного батьківського піклування; аутсайтери шкільних колективів;
- діти з яскраво вираженими ознаками важковиховуваності, діти з діагнозом дромоманія — схильність до бродяжництва та подорожування [5, с. 22].

До цієї класифікації недавно стали відносити дітей трудових мігрантів, та дітей, батьки яких розлучені.

Поширення соціального сирітства в Україні обумовлене низкою причин, що носять як об'єктивний так і суб'єктивний характер. До об'єктивних належать причини, що пов'язані з соціально-політичною та соціально-економічною ситуацією в сучасній Україні. До суб'єктивних — криза інституту сім'ї, яка проявляється в зменшенні віку вступу в шлюб, зростання числа розлучень і неповних родин, трудова міграція.

Тому першорядне завдання державної молодіжної політики по запобіганню сирітства в Україні є підтримка й зміцнення статусу соціально-здоровішої родини та вирішення її соціально-економічних проблем. У зв'язку із чим, актуальними є розробка й впровадження заходів, що пропагують цінності родини, підвищення компетентності в питаннях виховання дітей, підвищення поінформованості населення про діяльність служб допомоги родині та дітям.

Явище соціального сирітства спостерігається не тільки в Україні. У різних формах воно існує у багатьох країнах світу. Як показує міжнародний досвід, його практично неможливо викоринити в силу багатьох об'єктивних і суб'єктивних причин. З метою локалізації явища соціального сирітства в Україні розвиваються інноваційні форми опіки, проводяться різні форми роботи з сім'єю, спрямовані на формування відповідального батьківства [5].

За даними Міністерства соціальної політики України, протягом 2012 р. центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді було охоплено соціальним супроводом 22 524 сім'ї, в яких виховувалося 48 067 дітей. У ході здійснення соціального супроводу центрам удалося запобігти соціальному сирітству в 1 630 сім'ях, що складає 11 % від загальної кількості сімей, знятих із соціального супроводу (у 2012 р. — 1 804 сім'ї та 11 % відповідно), у т. ч. в 1 273 сім'ях попереджено ризик вилучення дитини, а до 357 сімей повернуто дитину з державних закладів утримання (в 2012 р. — у 1 388 сім'ях та до 416 сімей відповідно).

Наслідком недосконалих державних механізмів управління соціально-правовим захистом осиротілих дітей є відсутність профілактики та низька ефективність соціальної адаптації проблемних дітей до життєвих реалій, особливо після досягнення повноліття [6, с. 171]. Подібна ситуація викликає неабияку пересторогу та вимагає термінової консолідації зусиль усіх зацікавлених осіб задля реалізації комплексу заходів, а саме:

- проведення кампанії з профілактики соціального сирітства;
- сприяння усиновленню дітей-сиріт громадянами України, які не мають змоги мати власних дітей;
- посилення персональної відповідальності біологічних і прийомних батьків, опікунів і піклувальників, працівників інтернатних закладів та інших осіб, причетних до цього процесу за недбале виконання своїх обов'язків щодо матеріального забезпечення та виховання дітей;
- адаптація до вітчизняних умов закордонного досвіду, зокрема щодо тимчасового влаштування дітей у прийомні сім'ї;
- використання сучасних методик реінтеграції вихованців інтернатних закладів до життя в біологічній сім'ї, сім'ї родичів чи прийомній сім'ї;
- реалізація комплексу заходів, спрямованих на підвищення доходів сімей з дітьми, а також на боротьбу з асоціальною поведінкою батьків і шкідливими звичками дітей;
- забезпечення захисту прав дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: на соціальну допомогу, житло, працевлаштування, освіту тощо.

З огляду на вищезазначене актуальним залишається питання забезпечення ефективності діяльності суб'єктів соціальної роботи щодо раннього виявлення сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг, попередження вилучення дитини із сім'ї, зокрема розроблення комплексних соціальних послуг для цієї категорії сімей та впровадження нових технологій соціальної роботи з ними.

Статистичні дані Міністерства соціальної політики України кількісних показників щодо усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування за 2011–2015 рр. у Полтавській та Київській областях становлять:

Область	Усиновлено громадянами України					Усиновлено іноземними громадянами				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Київська	100	84	84	91	89	63	47	47	50	24
Полтавська	62	53	54	55	41	24	17	9	14	7
м. Київ	68	72	64	76	92	20	18	13	9	13

Джерела

1. Коваленко О. О. Соціальне сирітство як соціокультурний феномен: дис. к. соціол. н.: 22.00.03 / О. О. Коваленко; НАН України; Ін-т соціології. — К., 2006. — 212 с.
2. Сіротченко Т. А. Демографічна політика та соціальне сирітство: аналіз та прогноз сучасної ситуації / [Т. А. Сіротченко, О. М. Гетта, А. О. Бобришева, О. А. Топоркова] // Здоров'є ребенка. — 2011. — № 3 (30).
3. Терновець О. М. Соціальне сирітство як предмет міждисциплінарного дослідження / О. М. Терновець // Вісн. ЛНУ ім. Тараса Шевченка. — 2012. — Ч. І. — № 5 (240).
4. Соціальне сирітство в Україні: експертна оцінка та аналіз існуючої в Україні системи утримання та виховання дітей, позбавлених батьківського піклування / [Л. С. Волинець, Н. М. Комарова, О. Г. Антонова-Турченко та ін.]. — К.: ДЦСМ, 1998. — 120 с.
5. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: нав. посіб. / О. В. Безпалько; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К.: Логос, 2003. — 134 с.
6. Харченко Ю. П. Модернізаційні аспекти соціально-правового захисту дітей, позбавлених батьківського піклування / Ю. П. Харченко // Інвестиції: практика та досвід. — 2013. — № 8.
7. Сайт Міністерства соціальної політики України. — Режим доступу: http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/category?cat_id=169302